

Олеся Дзира
Київ (Україна)

УЧАСТЬ УКРАЇНЦІВ У ПОЛІТИЧНОМУ ЖИТТІ КАНАДИ (1918–1939 РР.)

У міжвоєнний період Канада, будучи парламентською республікою, залишалась домініоном Великобританії з федеративним державним устроєм і демократичним політичним режимом. Канадський федералізм передбачав розмежування відповідальності при прийнятті політичних та економічних рішень між федеральним центром і провінціями. Загальнофедеральне законодавство мало верховенство над провінційним. Канадський парламент за принципом англійського парламенту складався з верхньої палати – Сенату й нижньої – Палати громад. Склад Палати громад формувався на всезагальних виборах, а Сенату – федеральним урядом зі схвалення генерал-губернатора і за принципом рівного представництва регіонів.

Виборними органами влади в Канаді були Палата громад, законодавчі органи провінцій, муніципалітети. За виборчими законами 1918 і 1920 рр. канадцям було дане всезагальне виборче право, знижено майновий ценз. Голосувати могли тільки громадяни Канади. Іммігранти отримували громадянство після 5 років проживання в країні.

Для основних партій Канади український електорат у Канаді був блоком, котрим переважно маніпулювали й після більшовицького перевороту 1917 р. сприймали як комуністів. У перші повоєнні роки голоси українських виборців купували за гроші, спиртні напої, обіцянки побудувати дороги тощо. У 20-ті рр. така ситуація змінюється, українці починають виділяти серед партій своїх земляків і голосувати за ті партії, в яких є українські представники, не беручи до уваги програму партії. Переважно українці долучались

до лав найбільших і найпопулярніших партій Канади, в першу чергу ліберальної та нелегальної комуністичної, основну масу якої складали саме українці й одними із засновників якої вони були. Отже, у 2030-ті рр. XX ст. українські канадці голосували як єдиний блок, тому одним із шляхів здобуття їх голосів для політиків було включення їх до своїх партій. Наприклад, через це в Альберті Партія об'єднаних фермерів і партія Соціального кредиту заохочували включення до свого складу представників національних меншин.

До 1920-х рр. монопольне управління державою було в руках ліберальної та консервативної партій, що по чергово ділились владою. Однак, події Першої світової війни та їх наслідки для української діаспори призвели до утворення дистанції між іммігрантами і двома провідними канадськими партіями. З появою нових партій в країні українці починають вступати в їх ряди й голосувати за їх членів. Це були партія Об'єднаних фермерів Альберти, партія Об'єднаних фермерів Манітоби, партія Соціального кредиту, партія Кооперативної федерації.

Розглянуті джерела дозволяють стверджувати, що у міжвоєнний період найбільше українських прихильників серед кандидатів у провінційні та федеральний парламенти все ж таки мала Ліберальна партія.

Участь українців у виборчому процесі Канади не зводилась виключно до ролі виборців, оскільки декому з них вдавалось бути обраними до органів місцевого самоврядування, провінційних та федерального парламентів. У виборах до провінційних парламентів найбільше українських представників було в Альберті, на другому місці – в Манітобі, а на третьому – в Саскачевані. Представниками до парламенту від українців були переважно юристи, вчителі, лікарі, громадські діячі, найчастіше особи з вищою освітою.

Представництво українців на федеральному рівні розпочав М. Лучкович, що був обраний в Альберті до Палати громад від партії Об'єднаних фермерів Альберти по округу Вегревіль у 1926 р. і був переобраний у 1930 р. До Сенату перші українські політики потрапили вже у 50-ті рр. XX ст. Тоді ж з'явилися і пер-

ші провінційні та федеральні міністри українського походження. Хоча такі спроби були й раніше.

Таким чином, одним з найважливіших критеріїв інтеграції іммігрантів у канадське суспільство й закріплення за ними певного статусу є їх активна участь у політичному житті країни. Активна участь українців у політичному житті Канади у 1918–1939 рр. пояснюється не тільки бажанням іммігрантів влитися у нове суспільство, захищати свої права й отримати політичні важелі впливу, а й асоціацією уряду не з ворожою, пригноблюючою силою, як це було на теренах Батьківщини, а силою, покликаною захищати інтереси громадян, встановлювати однакові привілеї та обов'язки перед державою.

Як результат, участь українців у політичному житті Канади зміцнила їх позиції в країні як повноправних членів канадського суспільства, підвищила їх суспільно-політичний статус.

Список основних джерел та літератури:

1. Данилов С.Ю. История Канады / С.Ю. Данилов. – Москва : Весь мир, 2006.
2. Макар В.Ю. Соціально-політична інтеграція українців у поліетнічне суспільство Канади / В.Ю. Макар. – Чернівці : Прут, 2006.
3. Марунчак М.Г. Історія українців Канади: у 2-х т. / М.Г. Марунчак. – Вінніпег : Накладом Української вільної академії наук в Канаді, 1991. – Т. 2.
4. A Ukrainian Canadian in Parliament : Memoirs of Michael Luchkovich. – Toronto : Ukrainian Canadian Research Foundation, 1965.
5. Yuzyk P. The Ukrainians in Manitoba: A Social History / P. Yuzyk. – Toronto : University of Toronto Press; London : Geoffrey Cumberlege, Oxford University Press, 1953.
6. Yuzyk P. Ukrainian Canadians: their place and role in Canadian life / P. Yuzyk. – Toronto : Published by Ukrainian Canadian Business and Professional Federation, 1967.